

ВЕРИФІКАЦІЯ (від лат. *verus* — істинний і ...*фікація*) — методологічне поняття, що визначає процес встановлення істинності наукових положень у результаті їхньої емпіричної перевірки. Термін «верифікація» набув розповсюдження у зв'язку з концепцією мови науки в логічному емпіризмі, який формулює принцип верифікації, згідно з яким будь-яке науково осмислене положення можна звести до сукупності протокольних тверджень, що фіксують дані «чистого досвіду». Цей принцип, сформульований М. Шліком та Л. Вітгенштайном, набув розвитку у працях теоретиків Віденського гуртка. Згідно з ним висловлювання вважається осмисленим, якщо можна встановити його істинність чи хибність шляхом підтвердження або заперечення його змісту даними відчуттів. Принцип верифікації припускає можливість гіпотетико-логічної перевірки висловлювань, якщо не встановлюється їх істинність або хибність даними чуттєвих спостережень. Щоправда, було встановлено, що в структурі наукового знання немає і не може бути емпіричних тверджень, вільних від явної чи неявної теоретичної інтерпретації. Пряма перевірка тверджень, що формулює дані спостережень та експериментів, отримала назву

неопосередкованої, прямої верифікації. Непряма верифікація — встановлення теоретичних та логічних відносин між опосередкованими, непрямим чином верифікованими твердженнями. Верифікації підлягають твердження, гіпотези, теорії. Аналіз умов та схем верифікації є предметом логіко-методологічних досліджень. Верифікація — результат багатопланових взаємовідносин між теоріями, що конкурують, та даними експериментальної перевірки.

Рекомендована література

1. Соловьев Э. Ю. Критико-верификационная функция философии // Филос. сознание: Драматизм обновления. Москва, 1991;
2. Крымский С. Б. и др. Верификация социального прогнозирования: Методол. аспект. К., 1992;
3. Рожнов О. М. Аналіз методів специфікації та верифікації компонентів розподілених застосувань // Проблемы программирования: Сб. науч. тр. К., 1998. № 4.

І. М. Грабовська

Бібліографічний опис:

Верифікація / І. М. Грабовська // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-33591>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).